

כ"ט:

הישן תחת המטה פרק שני סוכה

מסורת הש"ס

עין משפט
גד מצווה

- (א) וישין (ג) (לח);
- (ב) ושי תופי לקמן לא;
- (ג) ד"ה על; (ד) ולקמן לא;
- (ד) ולקמן ג' (ה) מנחת
- (ה) (ו) ולכל מ' ושי
- (ו) רש"ל מ"ו (ז) כ"ה
- (ז) (ח) ולקמן לא;
- (ח) כ"ה יוסף; (ט) ושי
- (ט) ושי (י) ושי

והל ושהי ספק כ"ט. של בעלי במים הללו למחות ביד עוברי
עבירות שזורים שדכריהם נשמעים מחמת עושרם והזביות יראים
מהם ולא מיחו: ועל שפוטקין. בעלי במים הללו לזקה נרבים
שימניהו לעניים (והאם) ולא נותנים: לעמיון. שנעממין וכלים מאלהים:
כובש. שממחה בלך ואוב: עושק.
לגמרי גזול שכרו: ועל גזוס הרוח.
שממגשים ומשמררין על אלהים
בשכיל עושק:

הדרן עלך הישן

לולב הגזול. לולב קף של ממרים
והדר מני הדם ועברנה
באפי נפשיהו: גזול. פסול ולקחתם
לכפי כמבי משלכם: יבש. דבעינו
מזוה מהודרת דמבי (שמות טו)
ואנוהו: של אשירה. אינן שעובדיו
איתו ע"פ (והנמלאה) מפרש טעמא: ושל
עיר הנדחת. משום דלשפרה קאי
דמבי (דברים יג) ואת כל שללה
מקובץ: ולולב בעי שיעור ד' טפחים
כדלקמן (דף ג' א:) וכיון דהאי לשרפה
קאי אין שיעור קיים דכשרוף דמי:
נקטם ראשו. פסול דלא הי הדר:
נפרדו עליו. משערה ואינם מחובדיו
אלא על ידי אגודה כי מופיא שקורין
אשקוביא לאו הדר הוא: נפרדו
עליו. מחובדיו הן בשדירה אללא
שלמעלה הן נפרדיו לכלא ולכלא כענפי
אינן: יאגדו מלמעלה. אם נפרדו
עליו יאגדס שיהו עולין עם השדירה
כשאר לולבין: זיני הר הכרול. מפרש

תורה אור השלם
1. וענינו יירשו ארץ
והתענו על רב שלום.
הדלים לו יא
2. ולקחתם לכם ביום
הראשון פרי עץ הדר
כפת תמרין וענף עץ
עבת וערב נחל
ועמיתם לפני ה'
אלהיכם שבעת ימים:
ד"ק' כג ח

הגהות הב"ח
(א) תופי ד"ה קפיקו ופני
וכי אכל הלא דייחין לא
למין חמשה:

לענין רש"י
אשקוביא. מטאא.

בזמן רש"י

נקטם ראשו. הננו
שני. אם נתקף ראש שני
עלין הנכסין מטולין קיבל
ראשו: טיבורו ור"י טי
הדר בעינו מזה
הזכור בעינין. הואיל
יתחבר עם שמים עליו
(דקמן לו).

לולב יבש פסול. ומפרש בגמרא
דמבי ציה הדר ולא כמו שפירש הקוטריס משום דמבי
(שמות טו) זה אלי ואנוהו דאין ואנוהו אללא למתלה ולא מיפסל כהכי
דמוכח פ"ק (לפני דף י' א:). דאמרי רבנן
זה אלי ואנוהו לא אגדו כשר והאי
יבש להכא אין לפרש כמו יבש דפרק
אין מעמידין (ע"ז דף ט"ז א:). דמנן
החלוצים של נכרים יבשים מותרים
ומפרש בגמ' יבשים לאחר שנים עשר
חדש דהא אמרינן לקמן (דף ג' א:) גבי
הדס יבש יבשו רוב עליו ושחמיר
שם שלשה בדי עלין למין כשירין
אלמא אין היצנות מלי בשנים עשר
חדש אללא יין דאין יבשות דהכא כמו
יבשות און צבור דומר בפרק על אלו
מומין (בבבב דף ג' א:) רבי יוסי בן
המשולם אומר יבשה עד שמתא
נפרכת בצפורין:

הדרן עלך הישן

לולב הגזול - והובש פסול. וישל אשירה
ושל עיר הנדחת פסול. ונקטם
ראשו נפרצו עליו פסול נפרדו עליו כשר
רבי יהודה אומר יאגדו מלמעלה ציני
הר הברול כשירות: לולב שיש בו שלשה
טפחים כדי לענע בו כשר: גמ' י"א פסוק
ותני לא שנא ביו"ט ראשון ולא שנא ביום
טוב שני בשלמא יבש הדר בעינו וליכא
אלא גזול בשלמא יום טוב ראשון דכתיב
זלכם ממשלכם אלא ביום טוב שני אמאי
לא א"ר יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי
משום

נקטם ראשו. לנאורה מיירי בשני
עלין האמלעיים היואלין
מראש השדירה אללא קשיא דגמרא
(דף ג' א:) קאמר רבי יהושע בן לוי
יטלה המיומת פסול והן אומן העלין
האמלעיים והא אפילו נקטם ראשו
פסול כל שכן טעלו לגמרי וארך לומר
דנקטם ראשו מיירי צרוב העלין
העלויים אי נמי אנטרין ליה לרבי
יהושע בן לוי לאשמעינן יטלה דסלקא
דעמיה דמשיב הדר טפי מנקטם אי
נמי יטלה אחת מן המיומת דנקטם
לא מיפסלה אלא כ"כ נקטמו שמיהן:

נפרצו עליה. צרוב עלין איירי כדמניא כהנספתא (פ"ב ופ"ג)
כקוטריס שפרטו מן השדירה שלו ואינן מחובדיו אללא
על ידי אגודה משעמו שרופה לומר שנמשלו לגמרי מן השדירה ולא
משמע בן בגמ' דאמרינן נפרדו דעביד כי חופיא והעלין שמשלו
מן השדירה הוי מקורו כדאמרינן בגמרא (דף ג' א:) אמר רבה לא
(ליגוד) איניס לוליבא כהשענה דמשחירי הוי והוי חזינה כלומר
אם ארוך הוא יותר מדאי מן הערבה וזה לקצץ מתחת לא לקצץ
בעדו כהגדו דמשחירי עלי הלולב כשנחלש מן השדירה על ידי
הקצילה ומן ההולין עושין חופיא כדאמרינן בהגזול קמא (ב"ב דף ט"ז א:)
האי מאן דגזול לוליבא מחבריה ועבדינהו הוי קני מעיקרא לוליבא
והסתא הוי הוי ועבדינהו חופיא קני מעיקרא הוי והסתא חופיא
והלך אומן שכן דרך לעשות חופיא: קפסיק ויתני לא שנא ב"ש ראשון ופ"ג ב"ש שני. משמע דדייק מדקמני סתם ולא מפליג ומימה
הא אמרינן לקמן (דף ג' א:) יקב וחסר כל שהוא פסול אע"ג דב"ט שני כשר כדאמרינן לקמן (דף ג' א:) בגמ' דר' חנינא מטביל ציה גפיק
ציה ומיקי מתני' ב"ט ראשון ואי דייק מדקמני גזול ולא קמני שאלו הא לקמן בסוף הסוגיא דייק רב נחמן בר יצחק הכי אכל הכא (א) לא
אסיק אדעתיה ואי משום דקמני גזול דומיא דביש הכי נמי גבי נקב קמני עלתה חזוית על רובו דמפסול אף ב"ט שני משום הדר
ומיזה בירושלמי משמע קתה דמשום חזוית לא מיפסול אללא ב"ט ראשון דמסיק עלה רבי יצחק בר נחמן בשם ר' שמואל כל הפסולין אין
פסולין אללא ב"ט ראשון בלבד ממין אמרין רובו מנא אחד חוטמו כריבוי והיינו במקום אחד דאמרינן לקמן (דף ג' א:) גבי חזוית ומיזה אי
יזם ראשון דווקא על כרחן הדר הוא ולא מיפסול אללא משום דחשיב כהסר ולא מסתבר כלל וי"ל דר' חנינא לית ליה האי קפסיק ומני
כמו שמואל דשמעתין דמוקי מתניתין דגזול ב"ט ראשון ומשכיר ב"ט שני אי נמי ברישא דמשנה שייך לדקדק דמתני סתם ולא מפליג
אלא כולה אחריני אידי דלא מפליג ברישא לא מפליג כפיפא ושויה דבריו סתם אף על פי שיש חלק:

בעינין הדרי ויביא. משמע דפשיטא ליה דבעינין הדר לכוליה יומי ולכס משלכם לא מיוזק אללא ב"ט ראשון וכן ולקחתם דמעטין מיניה
חסר דבעינין לקחה תמה לא מיפסול אללא ב"ט ראשון כדאמרינן לקמן בפירקא (דף ג' א:) ר' חנינא מטביל ציה ב"ט שני גפיק
ציה ותימה מאי שנא זה מזה הא כולה כהדי דמבי נחד קרא ולקחתם לכס כיום הראשון פרי עץ הדר ואי משום דמשמע ליה דהני
דמבי מקמי כיום ראשון עליה קיימי אללא הדר כתיב כביב אכתי קשיא מדמבי ולקחתם דרשינן בהקומין רבה (מנחות דף ט"ז א:) ולקמן
בפירקין (דף ג' א:) דארבעה מינין שכלולב מעכבין זה את זה דבעינין לקחה תמה ובזוהי פירקין (דף מא:) וצריש לולב ועברנה (לקמן ד' מג.)
דרשינן נמי מדמבי ולקחתם לשון רבים שמהא לקחה לכל אחד ואחד מדלך כתיב ולקחתם לשון יחיד כי היכי דדרשינן פסק רבי ישמעאל
(מנחות דף ט"ז א:) ספירה לכל אחד ואחד מדמבי וספרתם ואם כן בשאר הימים מסיגי במין אחד ובלקחה של אחד בשכיל כוון לכך נראה
דהיינו טעמא משום דיוס ראשון דאורייתא בגזולין ושאר יומי דרבנן וזר למקדש כדתיבת צריש לולב ועברנה (לקמן דף מד.) הלכך בעיקר
הלקחה כגון ד' מינין ולקחה לכל אחד תקון בשאר יומי ענין דאורייתא וכן כהדר משום הדור מזהו אללא כהסר ובשאלו לא תקון
ובגזול פולגתא דשמתין דרבי יוחנן סבר דתקון משום מזהו הבהו בעבירה ושמאל סבר דלא תקון דמתוך שיצא בשאלו יוצא נמי בגזול:
מסו